Evropský parlament
2019-2024

Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví
předseda

7.11.2023

Pan David McAllister
předseda
Výbor pro zahraniční věci
BRUSEL

Věc: Stanovisko k výroční zprávě o stavu lidských práv a demokracie ve světě v roce 2023 a o politice Evropské unie v této oblasti (2023/2118(INI))

Vážený pane předsedo,

Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví byl v rámci uvedeného postupu pověřen, aby Vašemu výboru předložil stanovisko. Dne 13. července 2023 se výbor písemným postupem rozhodl toto stanovisko předat ve formě dopisu.

Výbor tuto záležitost projednal na schůzi dne 7. listopadu[1] a na této schůzi se rozhodl vyzvat Výbor pro zahraniční záležitosti jako příslušný výbor, aby do svého návrhu usnesení začlenil níže uvedené návrhy.

S pozdravem

Robert Biedroń

[1] Konečného hlasování se zúčastnili: Isabella Adinolfi, Laura Ballarín Cereza, Robert Biedroń, Maria da Graça Carvalho, Rosa Estaràs Ferragut, Seán Kelly, Arba Kokalari, Alice Kuhnke, Radka Maxová, Karen Melchior, Johan Nissinen, Maria Noichl, Sirpa Pietikäinen, Samira Rafaela, Evelyn Regner, Diana Riba i Giner, Sylwia Spurek, Eleni Stavrou, Hilde Vautmans, Angelika Winzig, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska

NÁVRHY

1. odsuzuje pokračující oslabování lidských práv, včetně práv žen a rovnosti pohlaví, neboť terčem výhružek se stávají obzvláště novinářky, aktivistky a obránkyně lidských práv, včetně práva na sexuální a reprodukční zdraví; kritizuje, že od nástupu Tálibánu k moci jsou v Afghánistánu vážně porušována lidská práva, zejména odsuzuje politiku genderového apartheidu, která má ženy a dívky připravit o jejich práva; odsuzuje íránský parlament za přijetí nového drakonického zákona, který tvrději trestá ženy, které se provinily proti pravidlům nošení hidžábu; opět vyjadřuje pevnou podporu hnutí Žena, život a svoboda v Íránu; dále konstatuje, že funkční demokracie je založena na dodržování lidských práv; znovu žádá, aby byl plně proveden akční plán EU pro rovnost žen a mužů (GAP III) a aby se genderová politika a posílení žen a dívek staly jednou z priorit vnější činnosti EU, jak v rámci dvoustranných vztahů, tak na mnohostranných fórech; zdůrazňuje, že dodržování základních práv a svobod musí být neoddělitelnou součástí procesu přistoupení k EU; poukazuje na to, že lidská práva, demokracie a právní stát jsou vzájemně provázány a že všechny členské státy EU musí v plném rozsahu respektovat hodnoty EU; zdůrazňuje, že je třeba, aby EU prosazovala základní práva, zejména v rámci vnější činnosti, má-li být věrohodným partnerem v evropských a mezinárodních vztazích a spolehlivým aktérem i v očích žen a komunity LGBTI; v této souvislosti zdůrazňuje, že v členských státech sílí protigenderové, protidemokratické a homofobní proudy; zdůrazňuje, že tzv. zóny bez osob LGBTI, které byly v Polsku vytvořeny v roce 2019, a homofobní vraždy na Slovensku nemají v Unii místo, a vyzývá polské a slovenské populistické strany k úctě k jednotlivci a toleranci; bere na vědomí pokračující oslabování práva na sexuální a reprodukční zdraví, které patří k základním právům, a zdůrazňuje, že útoky na tato práva jsou osvědčenou taktikou protidemokratických sil k dalšímu oklešťování práv a svobod v Evropské unii a ve světě;

2. zdůrazňuje, že v konfliktech jsou více ohroženy ženy a dívky, včetně osob LGBTI; odsuzuje nevyprovokovanou a nezákonnou válku Ruska proti Ukrajině a její mimořádně tvrdé dopady na ženy a dívky; oceňuje odvahu ukrajinských vojaček a žen zajišťujících nebojovou podporu, které v terénu vytvořily druhou obrannou linii; vyzývá k tomu, aby bylo Rusko pohnáno k odpovědnosti za porušování lidských práv žen a dívek, mimo jiné za všechny formy genderově motivovaného násilí, jako je např. sexuální násilí a znásilnění; žádá, aby měly všechny oběti přístup ke spravedlnosti;

3. důrazně odsuzuje všechny formy genderově motivovaného násilí a vyzývá k podniknutí rozhodujícího kroku, aby se sexuální násilí přestalo používat jako válečná zbraň, aby se obětem zajistila ochrana a pomoc a aby se zlepšil jejich přístup ke spravedlnosti; konstatuje, že podle rezoluce Rady bezpečnosti OSN 1820 (2008) může znásilnění a jiné formy sexuálního násilí představovat válečný zločin, zločin proti lidskosti nebo skutkovou podstatu genocidy; vyzývá členské státy, aby plnily své povinnosti a trestně stíhaly osoby zodpovědné za tyto zločiny, a zdůrazňuje, že je třeba skoncovat s beztrestností; bere na vědomí stále existující praxi mrzačení ženských pohlavních orgánů, dětských a nucených sňatků, násilí páchaného ve jménu cti, dohledu nad dobrými mravy a obchodu se ženami a dívkami; vítá přistoupení EU k Istanbulské úmluvě a vyzývá všechny evropské země, aby se jí řídily; zdůrazňuje, že je nutné genderově motivované násilí klasifikovat jako trestný čin podle čl. 83 odst. 1 SFEU,

a znovu zdůrazňuje, že pohlavní styk bez souhlasu je znásilněním a musí být v právu EU kriminalizován;

4. zdůrazňuje, že genderovým násilím a diskriminací jsou ještě více ohroženy ženy a dívky z etnických a náboženských menšin a z menšin vyznávajících určité přesvědčení; upozorňuje na přetrvávající diskriminaci osob LGBTI+ a vyzývá EU a její členské státy, aby jednomyslně odsoudily jakoukoli stigmatizaci, zločiny z nenávisti a nenávistné projevy, pronásledování, tzv. konverzní terapie, mrzačení pohlavních orgánů intersexuálních osob, nápravné znásilnění a všechny formy násilí;

5. zdůrazňuje, že právo na sexuální a reprodukční zdraví je lidským právem a že jej členské státy EU musí ctít v souladu s mezinárodními lidskoprávními normami, a je hluboce znepokojen tím, že na celém světě včetně EU je oslabováno rovné postavení žen a mužů a právo na sexuální a reprodukční zdraví; odsuzuje rozhodnutí polského Ústavního soudu z října 2020 a rozhodnutí maďarské vlády, že ženy žádající o umělé přerušení těhotenství musí poslouchat srdeční ozvy plodu, a žádá, aby tato rozhodnutí byla okamžitě odvolána; zdůrazňuje, že je důležité jít příkladem, a opětovně vyzývá k zahrnutí práva na bezpečné a legální umělé ukončení těhotenství do Listiny základních práv EU; vyzývá EU, aby v rámci prosazování lidských práv a plnění cílů udržitelného rozvoje prioritizovala právo na přístup ke službám sexuálního a reprodukčního zdraví; žádá, aby byli podpoření obránci lidských práv a organizace občanské společnosti, které se zasazují o snazší přístup ke službám sexuálního a reprodukčního zdraví a jejichž práce je ohrozena zmenšujícím se občanským prostorem; zdůrazňuje, že je nutné, aby humanitární pomoc zohledňovala genderové hledisko, aby se dostala k těm nejohroženějším potřebným osobám; žádá všeobecný přístup ke službám sexuálního a reprodukčního zdraví a zejména dostupná zdravotní střediska sexuálního a reprodukčního zdraví, včetně středisek poskytující kompletní služby plánování rodičovství, antikoncepci a objektivní informace, předporodní a poporodní péči, porodnické služby a péči o osoby nakažené virem HIV včetně poskytování léčivých přípravků PREP nebo PEP; znovu potvrzuje, že odpírání kvalitních komplexních služeb sexuálního a reprodukčního zdraví a souvisejících práv je jednou z forem genderově motivovaného násilí; poukazuje na to, že ženy a dívky žijící v konfliktech nebo vysídlené ženy a dívky potřebují neustálý přístup ke službám sexuálního a reprodukčního zdraví, včetně možnosti bezpečného porodu, k službám plánování rodiny, legálnímu a bezpečnému umělému přerušení těhotenství nebo klinické péči po znásilnění; požaduje, aby byly zabezpečeny finanční prostředky na poskytování základních a životně důležitých služeb sexuálního a reprodukčního zdraví v souladu s balíčkem OSN minimálních počátečních služeb; odsuzuje další pokračující pokusy o stigmatizaci sexuální a reprodukční zdravotní péče a omezení přístupu k této péči; odsuzuje všechny pohrůžky, útoky a trestání aktivistů, kteří ženám pomáhají s přístupem k antikoncepci nebo umělému přerušení těhotenství, například odsouzení Justyny Wydrzynské v Polsku v březnu 2023;

6. zdůrazňuje, že je důležité dívkám zajistit přístup ke kvalitnímu vzdělání a rovné příležitosti, jež jsou předpokladem k tomu, aby ženy získaly pevné postavení a mohly plně požívat svá práva; zdůrazňuje, že v EU i ve světě je důležitá věkově přiměřená komplexní sexuální výchova založená na důkazech, mají-li být vyvráceny genderové stereotypy a škodlivé společenské normy; konstatuje, že ucelené vzdělání, včetně v přírodních vědách, technologiích, inženýrství a matematice (tzv. obory STEM), je

důležité pro získání dovedností a dobrého zaměstnání a pro budoucí pracovní místa i pro prolomení genderových stereotypů a předsudků.

PŘÍLOHA: SEZNAM SUBJEKTŮ NEBO OSOB, OD NICHŽ ZPRAVODAJKA OBDRŽELA PODNĚTY

Následující seznam je sestaven na výhradní odpovědnost zpravodajky. Při vypracovávání stanoviska až do okamžiku jeho přijetí ve výboru obdržela zpravodajka podněty od těchto subjektů a osob:

Subjekt nebo osoba
Zpravodajka prohlašuje, že neobdržela podněty od žádného subjektu ani osoby. Zpravodajka: Arba Kokalari